

**FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITY PALACKÉHO
V OLMOUCI**

KATEDRA SLAVISTIKY

Vratislav: město s českou stopou
Vratislav: the city with czech trace

VYPRACOVAL: Lucie Lendlová

VEDOUĆÍ PRÁCE: Mgr. Kamila Katarzyna Przybylska

2019

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně a uvedla všechny použité prameny.

V Olomouci, 10.4. 2019

podpis

Tímto bych ráda poděkovala své vedoucí práce Mgr. Kamile Przybylske, za inspiraci a rady, při psaní mé bakalářské práce. Dále děkuji své rodině a přátelům za psychickou podporu.

podpis

Obsah

Úvod.....	7
1. Počátky území.....	8
1.1.Geografické položení a počátky Vratislavi.....	8
1.2.Jantarová stezka.....	9
1.3.Via Regia.....	9
1.4.První zmínky.....	9
1.5.Město Vratislav.....	9
2. Vratislav tří států.....	10
2.1.Získání území Vratislavi pro Čechy.....	10
2.2.Ztráta území.....	10
2.3.Významná Vratislav.....	10
2.4.České výboje.....	11
3. Česká Vratislav mezi lety 1327-1526.....	12
3.1.Znovuzískání slezského knížecího města.....	12
3.2.Jan Lucemburský.....	12
3.3.Karel IV.....	13
3.4.Václav IV.....	13
3.5.Zikmund Lucemburský.....	14
3.6.Období po Zikmundově smrti.....	15
3.7.Jiří z Poděbrad.....	15
3.8.Matyáš Korvín.....	16
3.9.Vladislav II. a Ludvík Jagellonský.....	17
3.10. Období po vymření Jagellonců.....	17
4. Pozůstatky české historie.....	18
4.1.Vratislavská radnice.....	18

4.2.	Památník Jana Nepomuckého.....	18
4.3.	Klášter rytířského řádu křižovníků s červenou hvězdou.....	19
4.4.	Klášter klarisek.....	19
4.5.	Katedrála sv. Jana Křtitele.....	19
4.6.	Socha sv. Jana Nepomuckého.....	20
4.7.	Vratislavský erb.....	20
4.8.	Kostel sv. Doroty, Václava a Stanislava.....	20
4.9.	Kostelík sv. Jana Nepomckého.....	21
5.	Moderní prvky ve Vratislavi.....	22
5.1.	Restaurace a podniky.....	22
5.2.	Stánek Czeski Świat.....	22
5.3.	Kruhový objezd Václava Havla.....	23
6.	Český faktor v edukaci.....	24
6.1.	Pokusy o založení univerzity ve Vratislavi.....	24
6.2.	Katedra slavistiky na Vratislavské univerzitě.....	25
6.3.	Český jazyk na IX gymnáziu Juliusze Słowackého.....	26
7.	České osobnosti působící ve Vratislavi.....	27
7.1.	František Ladislav Čelakovský.....	27
7.2.	Jan Evangelista Purkyně.....	28
7.3.	Jaroslav Voňka.....	29
7.4.	Jan Jiří Urbanský.....	30
7.5.	Karel starší ze Žerotína	31
8.	Vratislav a česká literatura.....	32
8.1.	Zastoupení české barokní literatury ve Vratislavské knihovně.....	32
8.2.	Český pohled na Vratislav od 19. století.....	32
8.3.	Časopis „Michanina“.....	32
8.4.	Román Guvernantka.....	33

9. Webové stránky.....	35
9.1.Květ Evropy.....	35
9.2.Czechofil.....	35
9.3. Nepomuki.pl.....	35
Závěr.....	37
Bibliografie.....	38
Jiné zdroje.....	40
Resumé.....	42

ÚVOD

Cílem mé práce je popsat českou historii, zajímavá místa a důležité osobnosti, které jsou nějakým způsobem propojeny s významným historickým slezským městem Vratislav. Město, jež je bývalou součástí České koruny nabízí mnoho zajímavých prvků, které souvisí s českou kulturou.

V první kapitole se budu zabývat tím, jak, a za jakých podmínek vzniklo město Vratislav. Geografická výhodnost území a střet dvou obchodních cest byly důležitým předpokladem jejího vzniku.

V druhé kapitole popíši spory o území v prvopočátcích města, jako takového.

Ve třetí kapitole budu popisovat české panovníky, kteří vládli v období, kdy Slezsko bylo územím Koruny české, a jakou roli v té době sehrála Vratislav.

Čtvrtá kapitola bude pojednávat o fyzických dokladech české přítomnosti ve Vratislavi, jako jsou historické budovy a sochy.

V páté kapitole popíši několik moderních zajímavostí a atrakcí, jež jsou protikladem těch historických. Vzhledem k tomu, že se jedná spíše o představitele dnešní české kultury.

V šesté kapitole se budu zabývat vzděláním ve Vratislavi, které je nějak propojeno s českým odkazem.

Sedmá kapitola bude pojednávat o několika osobnostech působících v průběhu staletí ve Vratislavi, jako například Jan Evangelista Purkyně, který strávil ve Vratislavi dvacet sedm let a mnoho z jeho největších objevů spatřilo světlo světa právě na Vratislavské univerzitě.

V osmé kapitole se budu zabývat odrazem Vratislavi v české literatuře a zároveň i o dílech, která se dodnes dají nalézt ve Vratislavských knihovnách.

Devátá kapitola se zaměří na několik webových stránek, které hovoří o multikulturní dynamice Vratislavi, či sledují český prvek objevující se v polské kultuře.

1. Počátky území

Lidská činnost a geografické položení jsou důležitými faktory, které vedly ke vzniku a směru, jímž se ubíralo území v průběhu staletí. První kapitola se tedy zaměřuje na několik příčin dnešní existence města.

1.1. Geografické položení a počátky Vratislavi

Vratislav, stejně jako další velká evropská města středověku, vděčí za svůj vznik a růst mnoha komplexním podmínkám. Především pak vědomé činnosti specifické lidské skupiny spojené sociálními vazbami. Povaha a průběh této činnosti byla do značné míry závislá na přirozeném geografickém prostředí.

(Czerwiński et al 1978: Arkady)

Podlouhlá, téměř rovnoběžná úzká brázda Slezske nížiny, nacházející se mezi morénovými kopci Wzgórza Trzebnickie na severu, a Sudetskými náhorními plošinami s kopcovitou horou Ślęza na jihu, zaujímají zvláštní tvar údolí. To je navíc zvýrazněno soutokem několika řek. Z jihu a jihozápadu je to řeka Olava, Ślęza a Bystrzyca a ze severovýchodu pak Widawa. (Czerwiński et al 1978: Arkady)

Díky archeologickým objevům je známo, že místo, na kterém se nachází dnešní město Vratislav, bylo pravděpodobně obýváno již v 8. století př. n. l.. Dalšími významnými objevy byly dva tzv. poklady. Prvním z nich je pět kilometrů jihozápadně od města objevených dvě a tři čtvrtě tuny baltského jantaru z 1. století př. n. l., a tím druhým je nález vzácné sady předmětů denního použití a zlatých, stříbrných, bronzových a skleněných šperků ze 4. století n. l. z tři kilometry severovýchodně vzdáleného knížecího pohřebiště.

Z těchto a dalších dostupných údajů však archeologové vyvodili, že zhruba v polovině prvního tisíciletí n. l. došlo na tomto území k velkému poklesu lidské činnosti a obyvatelstvo se snížilo až na čtvrtinu původního množství. Pokud by byla tato teorie správná, dalo by se předpokládat, že nová vlna kolonizace započala v 6.-7. století n. l. a současně tak pravděpodobně vzniklo Ostrovní Hradiště. (Davies 2002: Johnatan Cape)

1.2.Jantarová stezka

Územím dnešní Vratislavi zároveň procházela významná Jantarová stezka, což je historicky doloženo ve zdrojích již z 1. století. Stezka procházela přes západní část města. Konkrétně pak procházela přes Oporów, Muchobór, Osobovice a dále pokračovala na Trzebnici a Poznaň. Část stezky mezi Brabiszynem a Vratislaví se nazývala „Cestou Poláků“ (Polackenweg). (Szumski 1971: Wiedza Powszechnia)

1.3.Via Regia

Druhou významnou stezkou je Via Regia, jež je nejstarším a zároveň nejdelším spojením mezi západní a východní Evropou. Je dlouhá 4,500 km a spojuje 8 zemí, včetně Polska a samotné Vratislavi. Po druhé světové válce, kvůli politické situaci, ztratila téměř úplně na významu. Její moderní formou je European Development Corridor III. Jedná se o projekt, který si vzal za cíl spojit Evropskou unii se zeměmi, které nejsou nutně členy, aby došlo k rozšíření ekonomické spolupráce. (dostupné z: <https://www.keep.eu/project/169/european-development-corridor-iii-via-regia>)

1.4.První zmínky

První písemný doklad o existenci Vratislavi pochází z Thietmarovy kroniky, kde je město pojmenováno latinským názvem Wortizlawa. Dalším dokladem je pak kus pergamenu, nalezený ve vazbě knihy, který se dnes nazývá Lubinská paschální tabulka. Nesl funkci letopisu a popisoval roky 1143-1176. U roku 1143 je napsáno „*Robertus episcopus Wratislaviensis translatus est in episcopum Cracoviensem et ibi obiit*“ („*Vratislavský biskup Robert byl přemístěn do Krakovského biskupství, kde zemřel*“). (Szumski 1971: Wiedza Powszechna, 92-93)

1.5.Město Vratislav

Městská práva Vratislav získala v letech 1241-1242. Tato práva jí vyjednala Anna Lehnická, manželka Jindřicha II. Pobožného. Splnila tak slib daný měšťanům výměnou za pozemek k vybudování františkánského kláštera. (Szumski 1971: Wiedza Powszechna)

2. Vratislav tří států

Počátky Vratislavi, tak jak ji dnes známe, jsou můžeme říci téměř sporné. Čech by řekl, že je česká, Polák, že polská a našli by se i takoví, kteří by tvrdili, že německá. S jistotou však můžeme říci, že prvních několik let doložitelné existence se Vratislav pohybovala z rukou do rukou.

2.1. Zisk území Vratislavi pro Čechy

Díky pomoci Boleslava I. Ukrutného Svaté říši římské při boji proti Maďarům v roce 955 n. l. získaly Čechy mnoho bývalých velkomoravských území včetně Slezska. Čímž se stala Vratislav oficiálním českým územím. Tento fakt je podložený nálezem mince s nápisem *Vratsao* datované z období vlády knížete Boleslava. Je však pravděpodobné, že oblast byla obývána Čechy již o tři dekády dříve, za vlády knížete Vratislava I., který si uvědomoval potenciál a umístění hradiště. Jméno knížete Vratislava je také nepravděpodobnějším zdrojem vzniku dnešního jména Ostrovního Hradiště. (Davies 2002: Johnatan Cape)

2.2. Ztráta území

Měšek I., piastovský kníže sousedící země Polan, dobyl Slezsko a okolo roku 990 se Vratislav stala hlavním městem provincie. (Paciorkiewicz et al 2006: Pascal)

2.3. Významná Vratislav

V důsledku úsilí Boleslava I. Chrabrého, který si zcela uvědomoval důležitost nezávislosti polské církve na církvi německé, vydal papež Silvestr II. V roce 999 n. l. bulu, která zaručila vznik vratislavského biskupství, zároveň s biskupstvím v Krakově a Kolobřehu. Všechna tato biskupství spadala pod nově vzniklé arcibiskupství v Hnězdně. Díky těmto událostem se zapsala Wrotizla¹ v polské a Evropské historii a rok 1000 n. l. je považován za první významné historické datum s ní spojené. (Szumski 1971: Wiedza Powszechnia)

¹ Wrotizla-verze názvu města z období mezi roky 1000-1335 n.l.

2.4. České výboje

Čechy však projevovaly o Slezsko neustálý zájem, což je potvrzeno tím, že v letech 1038-1054 bylo jejich součástí. Do Polska se vrátilo po uzavření míru v Quedlinburgu pod podmínkou odvodu daní. Čechy však podnikly několik dalších vpádů² způsobených tím, že daně nebyly odvedeny. Rozpory však nepřicházely jen z vnějšku. Po smrti Měška II. padla monarchie a došlo k pohanské vzpouře, jež otrásla teprve se rozvíjející církví. Tyto problémy využil Břetislav I. a se svým vojskem vpadl do Hnězdna a patnáct let jej okupoval a pustošil. Před koncem okupace byly vyzdviženy ostatky sv. Vojtěcha a převezeny do Prahy.³ (Davies 2002: Johnatan Cape)

² Vpády proběhly v letech 1062, 1093 a 1133.

³ Podle polské verze Češi omylem odvezli ostatky někoho jiného a sv. Vojtěch zůstal v Hnězdně. Tato teorie však již byla vyvrácena antropologem Emanuelem Vlčkem.

3. Česká Vřetislav mezi lety 1327-1526

I přes ztrátu území v roce 990 a 1054 n.l. bylo nakonec Slezsko v roce 1327 na následujících dvě stě let připojeno k Koruně české. Vřetislav se tak pro české dějiny stala jedním z důležitých center, ve kterém se odehrávaly významné historické momenty.

3.1. Znovuzískání slezského knížecího města

V roce 1327 připadlo Slezsko opět pod nadvládu Čech, kdy vřetislavský kníže Jindřich VI. uznal svrchovanost Jana Lucemburského. Prvních deset let byla oblast pouze lením územím a teprve v roce 1335 se podepsáním Trenčínské smlouvy stala oficiální součástí české koruny a jednou z jejích 4 částí. Toto území bylo již před rokem 1335 významným středobodem obchodu, za vlády Lucemburků se však jeho pozice jen utvrdila. Vřetislav⁴ měla velice dobré obchodní vztahy s okolními městy a státy. Samotné obyvatelstvo se převážně živilo ochodem domácím i exportním, a každý týden ve čtvrtek a sobotu se konaly trhy. Zároveň během tohoto období došlo ke zdvojnásobení počtu obyvatel na 22 000 podle sčítání z roku 1526. (Davies 2002: Johnatan Cape)

3.2. Jan Lucemburský

Po odevzdání knížectví králi Janu Lucemburskému se Vřetislav stala druhým největším českým městem po Praze. Odevzdání území sebou však neslo i četné spory. Například to bylo vzbouření tkalců v roce 1333 či protesty vřetislavské katedrály o čtyři roky později, které započaly dlouhou církevně-politickou válku. (Davies 2002: Johnatan Cape)

Jan Lucemburský byl však králem nepřítomným, který se do českých zemí vracel jen pro daně a rytíře. Bylo tak způsobeno zejména domažlickým mírem z roku 1318, který jej donutil ustoupit české šlechtě. Jan byl zároveň vášnivým „potulným rytířem“ a svůj čas trávil účastí na křižáckých výpravách a dalších válkách. To sice Čechům zaručilo územní zisky, na oblíbenosti mu to však nepřidalo. Zemřel v bitvě u Kresčaku v roce 1346, v boji proti Anglii.

(Davies 2002: Johnatan Cape)

⁴ Vřetislav-verze názvu figurující mezi lety 1335-1526 n.l.

3.3. Karel IV.

Po smrti Jana Lucemburského na trůn usedl jeho syn Karel IV.. Karel, který byl líčen jako původem Němec, výchovou Francouz a náklonností Čech, se zasloužil o obrození českého státu. Byl však zároveň spravedlivým panovníkem, který se snažil udržovat rovnováhu mezi charakterem říše a království. Zajistil království mír a stabilitu, což dovolilo hospodářský a kulturní rozvoj. Vřetslav navštěvoval velmi často a měl ji velice rád. Což je potvrzeno zápisem v Polově kronice z roku 1353. „*Císař Karel byl velice laskav (k Vřetslavi), označil ji za milované město sebe sama i svého otce, protože jim vždy zůstala věrna. A cenil si ji natolik, že napsal dokonce svou císařskou rukou dopis městské radě, neboť toužil vědět, jak se městu vede, což mu leželo na srdci.*“ (Davies 2002: Johnatan Cape, 129)

Karel byl nakloněn kulturnímu a ekonomickému rozvoji Vřetslavi. Období jeho vlády bylo dobou rozmachu měst té části Evropy. Bohatla města česká, polská, německá i maďarská. (Czerwiński et al 1978: Arkady)

Vřetslav za Karla IV. navázala úzké obchodní styky s Krakovem a Toruní, díky čemuž se stala centrem obchodní sítě celé říše. V roce 1360 udělil Karel IV. městu právo ražení zlatých říšských mincí a v roce 1362 ještě právo razit stříbrné haléře. Tímto skutkem významně vrostla prestiž Vřetslavi a existují dohady, že Vřetslav předčila Prahu na pozici nejdůležitějšího obchodního města české koruny. (Davies 2002: Johnatan Cape)

Vřetslav byla zároveň třetím nejnavštěvovanějším městem císaře po Praze a Norimberku. Za období své vlády ji navštívil jedenatřicetkrát. (Davies 2002: Johnatan Cape)

3.4. Václav IV.

Nejstarší syn Karla IV. nebyl příliš povedeným představitelem své dynastie. Byl mu udělen přídomek „Líný“, neboť byl v roce 1400 kurfiřty Svaté říše římské za nečinnost sesazen z říšského trůnu. Sám Václav toto rozhodnutí však nepřijal a titul používal nadále. V Čechách postupoval obdobně. Problémy, se kterými si neuměl poradit, nakládal na ramena svých mocných příbuzných. Z počátku také podporoval Jana Husa a jeho hnutí. Od podpory se odvrátil, když Jan Hus započal kritiku odpustků, na nichž koruna vydělávala. Ve Vřetslavi kvůli nevalnému přístupu Václava k vládě došlo v letech 1380-1382 k propuknutí „pivní války“ a

dále pak k dlouho trvajícím rozporům, který v roce 1418 vyústil ve vzpouru cechů. Ke konci Václavovy vlády bylo politické bohatství nashromážděné Karlem úplně promrháno. (Davies 2002: Johnatan Cape)

3.5. Zikmund Lucemburský

Sympatický a vzdělaný Zikmund byl úplným protikladem svého nevlastního bratra Václava IV.. Dalo by se říci, že oba zastávali jiné pohledy na problematiku vlády a církve. Například, když po sesazení z římského trůnu požádal Václav bratra o pomoc ve správě císařské korunovace, Zikmund Václava na krátkou dobu zajal a započal zábor královských hradů. K usmíření došlo v roce 1404. Od roku 1410 byl jmenován římským králem. Na postu, který zaujal po smrti Ruprechta III. Falckého, který byl jmenován po sesazení Václava IV., byl svým bratrem podporován. Panování Zikmunda Lucemburského se téměř shodovalo s obdobím husitského hnutí. V roce 1415 Zikmund zradil Jana Husa záměrným vydáním královského glejtu, který jej chránil jen na cestě do Kostnice, ale již ne během procesu. Jakožto český král měl stát v čele křížáckých válek proti husitům. Vzhledem k tomu, že Zikmund odmítal přijmout „čtyři artikuly pražské“, husité jeho vládu nechtěli uznat. Z tohoto důvodu se rozhodl na nějaký čas přesunout do Vretslavi. (Davies 2002: Johnatan Cape)

Zikmund po svém příjezdu do Vretslavi svolal říšský sněm, aby mohl naplánovat znovudobytí království a projevil se jako rozhodný panovník. Jeho rozhodnost se však nesetkávala se sympatiemi, vzhledem k tomu, že v roce 1420 nechal téměř bez procesu setnout hlavy čtyřiatvaceti vůdců vzpoury cechů na Ovocném trhu. Ze své nové základny vedl hned čtyři různé křížácké výpravy proti husitům. Ani jedna z nich však nebyla úspěšná, ba naopak vyvolaly vzájemnou nenávist Čechů a Němců v království. Tyto spory vyústily v četná krveprolití na obou stranách. Povstání husitské opozice Jana Žižky a Prokopa Holého se přeneslo přes Slovensko, Lužici, Slezsko až k Baltu. V roce 1428 pak zahájili ofenzívu na Vretslav. (Davies 2002: Johnatan Cape)

Během obléhání se město stalo přeplněným místem, narychlo dokončené hradby se však osvědčily. Husité na obléhání nebyli připraveni, takže se o něj ani nepokoušeli. Vystačili si s vandalizací a vyloupením okolních kostelů. Následovalo ještě dalších pět husitských tažení, ale žádné nenalezlo proti silným

hradbám Vřetslavi úspěch. Jako panovník se Zikmund ještě po uzavření kompromisu stihl do Prahy vrátit. Zemřel v roce 1437. (Davies 2002: Johnatan Cape)

3.6. Období po Zikmundově smrti

Husitské války zasadily zemím koruny velkou ránu. Izolace oslabila pozici království v mezinárodním měřítku. Morava, Slezsko a Lužice se během let dostaly do pozadí, neboť nebyly centrem dění, takže česká šlechta nyní získala politickou výhodu. Tím pádem vyjádřila nesouhlas s nástupnictvím Zikmundova zetě Albrechta V. Habsburského. Albrecht se však svého práva nestihl ani domáhat, neboť zemřel předčasně. (Davies 2002: Johnatan Cape)

3.7. Jiří z Poděbrad

Následnictví bylo uznáno až synu Albrechta Ladislavovi, zvaný Pohrobek. Vzhledem k jeho nízkému věku však byla ustanovena regentská rada v jejímž čele stál od roku 1448 Jiří z Poděbrad. Teprve 17letý Ladislav záhadně zemřel v roce 1457, což vyvolalo pochybnosti a nedůvěru vůči Jiřímu. Někteří kronikáři ve svých zápisech o původu předčasného skonu mladého krále pochybovali, dokonce i spojovali s návštěvami nevěstinců, jako byl Vrteslavský Venusberg. V roce 1458 se Jiří z Poděbrad skutečně stává králem. Za hranicemi dokázal nervozitu diplomaticky upokojit, ale na domácí scéně se potýkal s problémy. Jakožto bývalý husitský vůdce si uvědomoval, že není králem všech. Morava, Lužice a Slezsko jeho vládu neuznaly. Vřetslav, která husitskými válkami utrpěla, měla vůči jeho vládě odpor. To ji formálně dostalo do válečného konfliktu se zbytkem království. (Davies 2002: Johnatan Cape)

V roce 1463 byli odpůrci donuceni slíbit věrnost. Městská rada však slib nedodržela a hledala, jak se kacírského krále zbavit.⁵ Za podpory papežského legáta Jeronýma z Kréty vybízeli polského krále Kazimíra, aby převzal český trůn. Zároveň naléhali na papeže, aby Jiřího z Poděbrad odvolal. K tomu nakonec došlo v roce 1465. Papežem Pavlem II. byl exkomunikován a byla na něj svolána křížová výprava. Do jejího čela se samozřejmě přihlásila Vřetslav. 1466 vyrazila armáda

⁵ Jiří z Poděbrad byl zklamán, ale proti tomuto odporu nepodnikl žádné kroky, neboť stále doufal v to, že se jeho představitelé nakonec unaví.

na Jiříkovo Minstrberské knížectví. Knižectví padlo rychle a Jiříkovi byla zasazena první rána. K tažení se přidal i uherský král Matyáš Korvín.⁶ Se svou armádou čítající dvacet tisíc mužů bez větších obtíží porazil české oddíly. V roce 1469 byl v Olomouci českými a slezskými katolíky korunován na krále. Po korunovaci se Matyáš přesunul do Vretslavi, aby oznámil její záchranu. (Davies 2002: Johnatan Cape)

3.8. Matyáš Korvín

Fakt, že Jiřího odpůrci korunovali Matyáše Korvína vedl k několika dalším střetům mezi jím a Vretslaví. Včetně konfliktu se samotným Polskem, protože po úmrtí Jiřího z Poděbrad v roce 1471 nabídli jeho přívrženci českou korunu polskému korunnímu princovi Vladislavu Jagellonskému. Oba uchazeči mezi sebou začali vést dlouhodobou válku o Pražský trůn. Na straně Korvína stáli Slezané, Lužičané a Moravané, kdežto na straně Vladislava stála většina Čechů. Během těchto sporů se v roce 1474 vydala velká výprava Kazimíra IV. Jagellonského a českých vojsk na Vretslav. Obléhání města však bylo neúspěšné. 15. listopadu 1474 se tři panovníci sešli v nedalekém Muchoboru, což nakonec vedlo k složení zbraní 8. prosince téhož roku. Samotný spor mezi Matyášem Korvínem a Jagellonci byl ukončen 21. července 1479 rozdělením území na Čechy, které si nechal Vladislav a Moravu, Slezsko a Lužici, které připadly Matyáši. Český král si však mohl od Uher území odkoupit za 400 000 zlatých. (Czerwiński et al. 1978: Arkady)

Panování Matyáše Korvína ve Vretslavi nebylo jednoduchým obdobím. Slezští královští zástupci vybírali vysoké daně a těm, kteří se vzpouzeli, byla konfiskována půda. To vedlo k úpadku Matyášovy popularity. Zprávy o jeho smrti v roce 1490 tak vyvolaly ve Vretslavi vlnu radosti. (Czerwiński et al. 1978: Arkady)

⁶ Matyáš Korvín byl zároveň zetěm Jiřího z Poděbrad. Neměl náboženskou motivaci, od tažení si sliboval spíše územní zisky.

3.9. Vladislav II. a Ludvík Jagellonský

Vláda Vladislava Jagellonského nyní byla přijata velice pozitivně. Panování Vladislava i jeho syna po něm bylo benigní. Vzhledem k tomu, že se zabývali vnitřními konflikty v Čechách a Maďarsku, nebyli schopni zasahovat do záležitostí Slezska. Ve Vřetslavi tedy došlo k mnoha důležitým změnám. Město tou dobou prožívalo hospodářskou krizi, způsobenou Korvínovou fiskální politikou a dlouhotrvajícími obchodními válkami s okolními městy. To vše zároveň zbrzdilo rozvoj mnoha vratislavských řemesel. (Czerwiński et al. 1978: Arkady)

Po nástupu na trůn nebyl ani Ludvík schopen změnit postoj české šlechty vůči němu. Situace vygradovala natolik, že Ludvík byl údajně nucen zastavit klenoty, aby uživil a ošatil svůj dvůr. Ludvík nakonec tragicky zemřel bez následníků při útěku z Bitvy u Moháče. (Davies 2002: Johnatan Cape)

Vzhledem k tomu, že manželkou Ludvíka Jagellonského byla Marie, sestra rakouského arcivévody Ferdinanda I. Habsburského, jehož ženou byla naopak Ludvíkova starší sestra Anna, mohla Habsburská dynastie uplatňovat nárok na český a uherský trůn. Tím skončilo období České Vřetslavi a započalo se období Habsburské Presslawi. (Davies 2002: Johnatan Cape)

3.10. Vratislav po vymření Jagellonců do současnosti

Vratislav během následujících staletí prošla ještě několika změnami vlády a tím se měnil i název města. Presslaw byla Habsburská v letech 1526-1741, Bresslau pruská v letech 1741-1871, během období Německého císařství 1871-1918 a před druhou světovou válkou se jmenovala Breslau a nacismus ji pojmenoval Pevnost Breslau (Festung Breslau). Poválečný režim se zase rozhodl potlačit německý faktor, tak město získalo do dnes trvající název Vratislav, tedy polsky Wrocław. Město však neslo desítky dalších názvů v rozličných jazycích a nářečích. (Davies 2002: Johnatan Cape)

4. Pozůstatky české historie

Historický vývoj byl kromě učebnic vždy zaznamenáván i uměním. Toho, které dokládá českou přítomnost ve Vratislavi najdeme bohatě. V této kapitole je uvedených několik budov a děl, které jsou nějakým způsobem s českým odkazem spojeny.

4.1. Vratislavská radnice

Dle Lejman (2006: Hachette Livre Polska sp. z o.o.) byla radnice vystavěna na přelomu 13. a 14. století. Z počátku se jednalo o cihlovou stavbu s 15 metrovou věží a vysokou střechou. Větší část budovy zaujímaly krámký a ve sklepeních byly sklady. Jedinou místností využívanou městskou radou byla velká síň v přízemí. V polovině 14. století došlo k masivní přístavbě. V roce 1367 byla zvýšena věž na 66 metrů, a byly na ni umístěny hodiny. Svou nynější podobu získala radnice mezi lety 1470-1510.

Nejzajímavější částí je jižní průčelí radnice, jež bylo vystavěno v gotickém stylu a zachycuje české jagellonské prvky. Na zdech se vyskytuje mnoho kamenných lvů, na znamení české svrchovanosti. V prvním patře se nachází velká radniční síň, v níž se nachází portál zdobený českým lvem. Zároveň se v interiéru nachází mnoho dekorací vyhotovených českým umělcem Jaroslavem Vonkou. (reportáž Objektiv 16.7.2017, In: Youtube[online]. 16.7.2017 [cit 2019-04-19]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=mF_GM7I3cww&feature=youtu.be.

Kanál uživatele: Cesty a Památky.)

4.2. Památník Jana Nepomuckého

Na náměstí před kolegiátním kostelem Svatého kříže a sv. Bartoloměje se nachází největší barokní pomník z roku 1732 navržený jezuitským architektem Christophem Tauschem. Na podstavci památníku jsou umístěny reliéfy zachycující život svatého mučedníka, ochránce tajemství svaté zpovědi, Jana Nepomuckého⁷, který byl na rozkaz Václava IV. utopen ve Vltavě v roce 1393. (Lejman 2006: Hachette Livre Polska sp. z o.o.)

Toto sousoší bylo vyhotoveno Janem Jiřím Urbanským a je to asi největší sousoší Jana Nepomuckého na světě, měřící 9 metrů. (reportáž Objektiv 16.7.2017, In:

⁷ V ulicích Vratislavi se dochovalo celkem 8 soch Jana Nepomuckého.

Youtube[online]. 16.7.2017 [cit 2019-04-19]. Dostupné z:
https://www.youtube.com/watch?v=mF_GM7I3cww&feature=youtu.be.
Kanál uživatele: Cesty a Památky.)

4.3. Klášter rytířského řádu křižovníků s červenou hvězdou

Tento bývalý klášter byl v roce 1248 založen českou kněžnou Annou Přemyslovnou, manželkou vratislavského knížete Jindřicha II.. Svou dnešní podobu získal klášter díky úpravám českého architekta Kiliána Ignáce Dientzenhofera, který má na svědomí mimo jiné i jižní trakt jezuitského konviktu v Olomouci. Dnes se v prostorách bývalého kláštera nachází národní knihovna Ossolineum.

(reportáž Objektív 16.7.2017, In: Youtube[online]. 16.7.2017 [cit 2019-04-19]. Dostupné z:
https://www.youtube.com/watch?v=mF_GM7I3cww&feature=youtu.be.
Kanál uživatele: Cesty a Památky.)

4.4. Klášter klarisek

Tento klášter se nachází nedaleko Ossolinea a vznikl v roce 1257 rovněž na popud kněžny Anny Přemyslovny. Tento řád byl úzce spjat s piastovským dvorem, proto dnes můžeme najít v klášterním kostele mauzoleum s náhrobky tohoto rodu. Kněžna Anna se svou aktivitou zasloužila o šíření křesťanství ve Slezsku. Roku 1810 byl řád klarisek kvůli sekularizaci rozpuštěn a prostor se ujal řád uršulinek, který dodnes provozuje v prostorách dívčí školy. (Dąbrowski 2012, dostupné z: www.fluidi.pl)

4.5. Katedrála sv. Jana Křtitele

V 10.století nechal český rod Přemyslovců vystavět první kostel na místě dnešní katedrály. Jednalo se o jednolodní stavbu z přírodního kamene, která měla asi 25 metrů. Po dobytí Slezska Boleslavem Chrabrým a založením vratislavské diecéze byl kostel rozebrán a nahrazen větší stavbou s bazilikami. (Adámek 2017, dostupné z: <https://www.radynacestu.cz/>)

4.6. Socha sv. Jana Nepomuckého

Tato socha z roku 1704 se nachází v katedrále sv. Jana Křtitele. Je to nejstarší socha tohoto oblíbeného českého světce ve Slezsku. (Lejman 2006: Hachette Livre Polska sp. z o.o.)

4.7. Vratislavský erb

V roce 1530 ustanovil král Ferdinand I. Habsburk nový erb Vratislavi. Ve středu se nachází vyobrazení sv. Jana Nepomuckého, patrona města. Kolem středu jsou umístěna čtyři pole. V pravém horním rohu se nachází Slezská orlice s půlměsícem na prsou, která představuje Slezské knížectví. Pod orlicí se nachází busta sv. Jana Evangelisty, který je patronem radních a radniční kaple. V levém dolním rohu je vyobrazeno písmeno W, vyjadřující latinskou podobu jména pověstného zakladatele města knížete Vratislava I.. A nakonec, v levém horním rohu se nachází český lev s korunou, který symbolizuje svrchovanost Českého království nad městem. Erb prošel změnou dvakrát. Poprvé v období Třetí říše a podruhé v období Polské lidové republiky. (Lejman 2006: Hachette Livre Polska sp. z o.o.)

4.8. Kostel sv. Doroty, Václava a Stanislava

V roce 1351 byl Karlem IV. založen klášter augustiniánů-eremitů. Na území kláštera vyrostl impozantní kostel sv. Doroty. Tento kostel byl vystavěn na znamení dohody mezi Karlem IV. a polským králem Kazimírem III. Velikým. Jedná se o trojlodní síňovou stavbu s hvězdovitými klenbami hlavní lodě a trojpraprscitých kleneb lodí bočních. Interiérem se tak značně podobá kostelu Panny Marie na Ostrově Piasek. Na okně můžeme najít tři erby. Na nich jsou vyobrazeny: říšská orlice, slezská orlice a český lev. Stavba se zachovala v původní podobě.

(Dostupné z: <http://kralovskedilo.ktf.cuni.cz/lokality/Vratislav-%E2%80%93-Kostel-svDoroty%2C-Vaclava-a-Stanislava-pri-klastere-augustinianu-eremitu>)

1354 se začalo stavět kněžiště a nízká věž, které byly dokončeny v roce 1381. Tuto stavbu měl na starost syn Petra Parlěře, architekta, který vybudoval Chrám sv. Víta v Praze. O dvacet let později byla dokončena síň. Poté, co v roce 1534 augustiniáni

opustili kostel, město v něm zřídilo sklad. Od roku 1615 byl kostel obýván františkány. V roce 1686 kostel vyhořel. Od sekularizace v roce 1810 byl kostel přetvořen na farní. V roce 1890 byl zrušen klášter, který byl rozebrán na stavební materiál pro hotel Monopol. Bohatá výzdoba kostela byla vytvořena během barokního období a nahradila tak výzdobu shořelou v požáru. (Lejman 2006: Hachette Livre sp. z o.o.)

4.9. Kostelík sv. Jana Nepomuckého

Náhodně objevená informace o kostelíku nacházejícího se v polské obci Kandřín potvrdila, že kostelík se původně nacházel v sousední obci Stare Koźle a do Kandřína byl převezen. Podle této kroniky byl kostelík vysvěcen 9. května 1499. Nedá se přesně určit stáří budovy, neboť budova nemá žádné ozdobné prvky. Pokud se jedná o stáří dřeva, mohlo by pocházet z 16. století. Do Vratislavi byl kostelík přemístěn v roce 1913 v rámci Výstavy hřbitovního umění. Díky Královské akademii umění a řemesla ve Vratislavi byl obnoven interiér, vybavení a vitráže. V roce 1957 byly v nevyužívaném kostelíku nalezeny obrazy Matejki, Kossaka a Gierymského ukradené z Národního muzea. Mezi lety 1957–1966 se v měsících květen a červen pořádaly odpolední nedělní mše. Kostel byl tou dobou značně vandalizován. V červnu roku 1966 byl kotel předán pod správu Národního muzea ve Vratislavi. To však taky nebylo schopné kostelík zabezpečit, a tak v roce 1970 přešel pod správu Vratislavského parku kultury a odpočinku, který měl na starost Park Szczytnickiego, ve kterém se kostelík nachází. Od roku 2014 do roku 2018 prošel kostelík renovací. Dnes je zpřístupněn jako prostor k organizaci koncertů, výstav či filmových projekcí. (Moch 2018: dostupné z: www.wroclaw.pl)

5. Moderní prvky ve Vratislavi

V dnešní době se země snaží využívat všech svých potenciálů k přilákání turismu. Proto i ve Vratislavi kromě historických památek najdeme místa, jež na historickou stopu navazují a nabízí český zážitek. Tato krátká kapitola poskytne náhled do několika vybraných míst Vratislavi, která jsou oblíbená nejen obyvateli samotnými, ale některá z nich by mohla potencionálně být atraktivní pro českého turistu.

5.1. Restaurace a podniky

Historicky bohaté město Vratislav nabízí kuchyni celého světa, mimo jiné i českou. Zde jsou některé z těchto podniků:

- **Český Ráj**
Restaurace se nachází na ulici Wojciecha Bogusławskiego 9, 50-023 Vratislav.
- **Czeski film**
Restaurace se nachází na ulici Kielbaśnicza 2, 50-108 Vratislav.
- **Kuźnia Dobrych Klimatów**
Restaurace se nachází na ulici Wojciecha Bogusławskiego 81, 53-337 Vratislav.
- **Česká**
Restaurace se nachází na ulici Świdnicka 8A, 53-319 Vratislav.
- **Pepik Pub**
Restaurace se nachází na ulici Kielbaśnicza 28/2, 50-079 Vratislav.
- **Bernard**
Restaurace se nachází na adrese Rynek 35, 50-102 Vratislav.
- **Dřevný Kocůr**
Restaurace se nachází na ulici Podwale 83, 50-414 Vratislav.
(dostupné z: www.tripadvisor.cz)

5.2. Stánek Czeski świat

Tento stánek se vyskytuje na každoročním Vratislavském Vánočním Jarmarku. Nabízí mnoho českých pochutin, jako jsou Lentilky, Studentská pečeť, Kočičí jazýčky nebo Kofola. Dále pak nabízí v Polsku tak oblíbeného českého Krtečka v plyšové formě či magnety nebo knihy. Maskotem stánku se stal ohromný plyšový Krteček, se kterým je možno se vyfotit. (Krzyszkowska, Dostupné z: <http://cudaniewidy.pl/sesje-zdjeciowe/stoisko-czeski-swiat/>)

5.3. Kruhový objezd Václava Havla

Kruhový objezd u Sky Tower byl v roce 2012 pojmenován na památku bývalého českého prezidenta Václava Havla. (Magdalena K. 2012, dostupné z: gazetawroclawska.pl)

6. Český faktor v edukaci

Český faktor se kromě historie, výstavby a kultury podílel částečně i na vývoji vzdělání ve Vratislavi. Čeština se tedy objevuje na několika vratislavských institucích různého stupně, což je pro Polsko unikátní. Tato kapitola se proto zabývá českým vlivem u vzniku vyššího vzdělání a následně i moderními institucemi, které český jazyk vyučují.

6.1. Pokusy o založení univerzity ve Vratislavi

Hlavním důvodem snahy o založení univerzity byla potřeba uspokojit zájem o vyšší vzdělání, které ve Slezsku chybělo. Zájemci o studium z této oblasti museli navštěvovat univerzity v jiných zemích, jako byla Itálie s univerzitami v Padově a Boloni a v pozdějších staletích pražská Karlova Univerzita, či Krakovská univerzita v Polském království. (Wojtucka 2003: ATUT)

Vydáním Kutnohorského dekretu v roce 1409 došlo k masivnímu odlivu zahraničních studentů z Karlovy Univerzity, mezi nimiž byli i Slezané. Tak vznikl nápad založit univerzitu na území Slezska, se kterým přišel právě děkan UK Jan Hoffmann ze Svídnice. Nová univerzita se měla lišit od kacířských ideologií, které se na pražské univerzitě začaly vynořovat. Jan Hoffmann se nakonec odebral na nově vzniklou univerzitu v Lipsku a plán na založení univerzity ve Vratislavi ztroskotal. (Wojtucka 2003: ATUT)

Roku 1505 královský hejtman Jan Haunold a městský písař Řehoř Morenberg podnikli nové snahy o založení univerzity. Za podpory vratislavského biskupa Jana IV. Rotha podnikli potřebné kroky k realizaci. Univerzitu musel oficiálně založit panovník, kterým v té době byl Vladislav Jagellonský. Ten 20. července 1505 vytavil pět dokumentů. Mezi nimi byla zakládací listina, materiální zajištění mistrů a doktorů, nařízení o vystavění prostor a jmenování Jana Rotha kancléřem univerzity. Univerzita měla fungovat podle pařížského vzoru, to znamená mít teologickou fakultu, tudíž bylo třeba k založení souhlasu papeže. Řehoř Morenberg tak poslal několik dopisů do Říma, odpovědi se však Vratislavané nedočkali. Další pokus o kontaktování Říma proběhl o dva roky později, avšak papež znova nereagoval.

O důvodech papežovy indiferentnosti není kromě několika málo zápisů v kronikách známo. Dle kronikáře Matěje z Miechowa, jež byl rektorem Krakovské univerzity, papež nevydal rozhodnutí po zásahu polského krále a

doktorů Krakovské univerzity, jež se cítili být ohroženi konkurencí. Němečtí historikové uvedli, že možnou příčinou byla malá aktivita městských radních, což vyvrací druhá žádost z roku 1507. Dalším z důvodů pak byl údajný pocit, že založení univerzity bylo snahou o omezení práv církve. Možným prvkem mohla podle polských historiografů být nepodpora zgermanizované městské rady, jež se bála přílivu polského studentstva, což by narušilo ráz města.

Univerzita tedy nakonec vznikla až o dvě staletí později v roce 1702 pod názvem Leopoldina. (Szumski 1971: Wiedza Powszechna)

6.2. Katedra slavistiky na Vratislavské univerzitě

Lokalizace Vratislavi přispívá k zájmu o studium bohemistiky. Dnes má tato sekce okolo 200 studentů. Prvním pokusem o navázání na slovanské kořeny však bylo založení Literárně-slovanského svazu (Towarzystwo Literacko-Słowiańskie) v roce 1836, jehož původním cílem bylo studium slovanské literatury. Od roku 1842 se pak cíle rozšířily na studium slovanské historie, jazyků a literatury. Zakladatelem tohoto svazu byl Jan Evangelista Purkyně, český fyziolog, anatom, biolog, básník a filozof. J. E. Purkyně byl do vyučování jazyka tak zapálen, že na setkání nosil učebnice a slovníky. Jedním z členů spolku byl i František Ladislav Čelakovský. Zasloužil se o rozšíření knihovny spolku poté, co napsal svému příteli dopis s prosbou o zaslání českých a staročeských knih. (Urníaz 2003, ATUT)

Katedra slavistiky byla založena v roce 1841. Profesorem byl jmenován František Ladislav Čelakovský. Na univerzitě působil až do své rezignace v roce 1848. Svou funkci opustil s tím, že tvrdil, že katedru by měl vést Polák, který se dobře vyzná v polské literatuře a dobře ovládá jazyk. Katedra byla po jeho odchodu znovu obnovena až v roce 1860 v čele s Wojciechem Cybulskim. (Szumski 1971: Wiedza Powszechna)

Vyučovaly se však pouze předměty, které porovnávaly gramatiku slovanských jazyků, či se přednášelo o poezii. O češtinu samotnou nikdy nebyl skutečný zájem, takže se jako jazyk nevyučovala. Až po Druhé světové válce, v letech 1945-1950, se začala vyučovat čeština jako nepovinný předmět, který sestával ze dvou hodin týdně a dvou úrovní. Výuka byla opět obnovena v roce 1967 pod vedením docenta

Josefa Hrona. V sedmdesátých a osmdesátých letech opět nebylo možné češtinu na univerzitě studovat. To se změnilo v letech devadesátých zavedením bohemistických kurzů, uvedením tříletého Studia českého jazyka a kultury, a dalších navazujících oborů. (Urníaz 2003, ATUT)

6.3. Český jazyk na IX gymnáziu Juliusze Słowackého

Dle Chruścielske (2017, Dostupné z: kvetevropy.cz) od roku 1998 byl český jazyk zaveden jako jeden z povinných předmětů, v rámci propagace historie regionu. Studenti tak získali možnost navštívit významná česká místa či se účastnit mezinárodních projektů. V roce 2006 vznikl divadelní kroužek, který se zaměřuje na hraní her v českém jazyce. V roce 2007 to byla například Kytice. Škola také pořádala soutěže znalostí o České republice pro studenty vřatislavských SŠ, kde hlavní cenou byl výlet do Prahy. Nyní výuka již není povinná, ale zachovala se v rámci jazykové třídy. V současnosti je to pravděpodobně jediná škola s češtinou v Polsku.

7. České osobnosti působící ve Vratislavi

Do dějin Vratislavi se zapsalo mnoho Čechů. Tato kapitola se zabývá několika umělci, učiteli, vědci a politiky, jež za sebou zanechali zajímavou stopu ve Vratislavi během svého působení.

7.1. František Ladislav Čelakovský

Dle Siatkowske (2003, ATUT) byl český básník a překladatel F.L. Čelakovský znalcem slovanských jazyků díky své vášni pro sbírání lidových písní. V roce 1839 vydal ortografickou učebnici *Česká dobropísemnost aneb Nejkratší způsob naučiti se dobře česky psáti*. Zároveň publikoval etymologické články do časopisů, stejně jako mnoho jeho současníků. Černá (2003, ATUT) zároveň říká, že Čelakovský pozorně sledoval vývoj Jungamannova *Slovníku česko-německého*. Od roku 1937 začal Čelakovský pracovat na dodatečném svazku k ještě neucelenému *Slovníku česko-německému*, avšak uspořádaného podle etymologických zásad. Tento svazek však vydán nebyl a místo něj v roce 1851 vydal *Dodavky ke slovníku Josefa Jungmanna*, čítající asi 3300 hesel. I přes jeho podporu reformy pravopisu byly *Dodavky* napsány v souladu s Jungmannovým slovníkem. Podle Orloš (2003, ATUT) byla předmětem jeho zájmu především polština. Díky pozitivnímu náhledu na Polsko jako slovanský národ, byl o nauku polského jazyka v českých kruzích zájem. Obzvláště pak mladší generace, již byl Čelakovský součástí, s otevřenou náručí přijímala emigranty listopadového povstání. Čelakovský a další přímo způsobili, že čeština přejala mnoho polských výrazů. K těmto výrazům patří např.:⁸

- Bádat – sloveso se poprvé objevuje v roce 1828 v Čelakovského překladu *Panny jezerní*.
- Čamara – *Nová růže stolistá*, význam: slavnostní černý kabát
- Horal, horalský – 1811 Jungmann, 1828 *Panna jezerní*
- Horovat – 1828 *Panna jezerní*, význam: nadchnout
- Jiskravý – 1828 *Panna jezerní*, v dnešní mluvě už se nevyskytuje

⁸ Řada těchto výrazů se objevuje v Čelakovského překladu *Panny jezerní* Waltera Scotta, neboť F.L. Čelakovský nepřekládal knihu z originálu, nýbrž z polského překladu.

- Karý – 1826 *Poutník slovanský*, v dnešní mluvě se nevyskytuje, význam: vraný (např. kůň)
- Kontuš – 1827 *Slovanské národní písně*, význam: dlouhý šat
- Krakovák – 1827 *Slovanské národní písně*, význam: druh tance
- Křeslo – 1824 *Láska*
- Obava – 1828 *Panna jezerní*
- Příhana – v roce 1835 se objevuje v časopise *Česká včela*, dnes archaismus
- Přísluha – 1828 *Panna jezerní*, již se neužívá, význam: laskavost, pomoc
- Svist – 1829 *Ohlas písní ruských*
- Ubolévat – význam: cítit vnitřní bolest, dnes archaismus
- Úsměch – 1828 *Panna jezerní*, dnes archaismus
- Vojskový – 1829 *Ohlas písní ruských*, již se neužívá
- Zabubniti – 1828 *Panna jezerní*, již se neužívá
- Zábytek – 1828 *Panna jezerní*, již se neužívá, význam: památka
- Zbudovati – 1828 *Panna jezerní*, dnes je výraz spíše zastaralý

7.2. Jan Evangelista Purkyně

Dle Raclavské (2016, dostupné z: www.kvetevropy.cz) titul profesora na pruské univerzitě ve Vratislavi získal ne základě doporučení několika vlivných osob, což z počátku vytvořilo nepřívětivé prostředí ze strany jeho kolegů. Jan Evangelista Purkyně se tímto však nezabýval, neboť byl zapálený do svého výzkumu. V roce 1831 založil Purkyně fyziologický ústav, který získal vlastní budovu v roce 1839. Byl to první fyziologický ústav na světě a stal se tak modelem pro mnohé další. Purkyně studoval pod mikroskopem, který pro ústav sám získal, tkáně lidské i rostlinné. V průběhu své rezidence na vratislavské univerzitě se zasloužil o několik objevů. Mezi nimi jsou například individualita kožní kresby na prstech, objev srdečních vláken nebo zavedl termín protoplazma.

Dle Siatkowske (2003, ATUT) si i přes obdobnou kariérní dráhu osobnostně Čelakovský a Purkyně nebyli vůbec podobní. Slávu Purkyně získal, díky svým vědeckým objevům, o kterých psal v němčině. Miloval poezii a zabýval se jejím překladem. Zároveň byl spoluzakladatelem časopisů *Krok* a *Živa*. V rámci výše uvedeného Literárně-slovanského svazu navíc vznikl Spolek pro lužické dějiny a řeč (Towarstwo za łužiske stawizny a řeč). Pokud bychom se měli soustředit na

to, kdo měl větší vliv na slavistické studentstvo, Purkyně strávil ve Vratislavi 27 let, Čelakovský pouze 8. I přes to, že Čelakovský vratislavskou slavistiku vedl, větší oblíbenosti si získal právě Jan Evangelista Purkyně. Každou neděli u sebe doma totiž pořádal pro profesory i studenty čajové dýchánky, kde půjčoval své knihy a zájemce učil česky. V roce 1850 byl Jan Evangelista Purkyně odvolán zpět do Prahy, kde mu i Čelakovskému byl udělen čestný doktorát za zásluhy ve Vratislavi. Dalo by se říct, že jeho pobyt ve Vratislavi byl pro něj kariérně nejplodnějším obdobím.

7.3. Jaroslav Voňka

Jaroslav Voňka, který se narodil 29. března 1875, byl českým uměleckým kovářem a sochařem. Narodil se v Hořicích v severovýchodních Čechách. Po ukončení středního vzdělání začal pracovat jako zámečník. Poté pokračoval ve studiu jako tovaryš v německých továrnách. První umělecký úspěch zažil jako pracovník ve firmě Eduarda Pulsa v Berlíně, kde byl i mimo jiné pověřen prestižními projekty svázanými s průmyslovou výstavou. Plodnou se pro něj také stala jeho docházka na večerní kurzy u Fritze Klimsche, jednoho z představitelů německé secese. Kontakt s představiteli avantgardy ve Voňkovi zažehl ambici přesahující pouhé zámečnictví. Proto se rozhodl cestovat po evropských městech, kde by mohl založit vlastní dílnu. Pracoval tedy v mnoha městech. Některé z nich jsou například Oděsa, Petrohrad, Essen či Brno. V roce 1903 přijal nabídku práce ve Vratislavi, v nově vzniklé Městské škole uměleckého řemesla. V roce 1921 mu byl udělen titul profesora. Na důchod se v roce 1937 přestěhoval do nedalekého města Sobótka. Nakonec se kvůli obléhání Vratislavi v roce 1945 přestěhoval zpět do svýchrodných Hořic, kde v roce 1952 zemřel. Jeho díla jsou ve stylu art deco a expresionismu a dodnes se dají najít po celé Vratislavi. Některá z nich jsou:

- 1906 – zdobení ve vile Paula Ehrlicha
- 1910 – kuté brány na dvoře Vratislavské Polytechniky
- 1910 – vybavení kostela św. Jerzego i Podwyższenia Krzyża
- 1911 – ozdobné mříže ve škole im. Cesarzowej Augusty
- 1924 – kované dekorace jižní vodní elektrárny
- 1925 – hlavní brána a kované sochy v severní vodní elektrárně
- 1926 – svícny v kapli krematoria Grabińskiego hřbitova

- 1927 – křtitelnice v bývalém kostele św. Jadwigi(křtitelnice byla přesunuta do kostela św. Józefa Rzemieślnika)
- 1929 – ozdobná mříž s postavami na schodišti hlavní pošty
- 1935 – ozdobná mříž s erbem Vratislavi a logo Lufthansy v hale letiště Gądow Mały
- 1937 – zábradlí v Soudní Síni Vratislavské radnice
- 1938 – lustry v bývalé restauraci Piwnica Świdnicka na náměstí
(Ossowicz 2015: Dostupné z: www.radiowroclaw.pl)

7.4. Jan Jiří Urbanský

Barokní sochař a řezbář Johann Georg Urbansky se narodil v Chlumci roku 1675. Od roku 1693 byl studentem sochaře Johanna Brokoffa v Praze, poté pokračoval jako učeň do Budyšina k Theodoru Pauseweinovi. Po roce 1718 tvořil ve Vratislavi ve spolupráci se sochaři jako je Johann Albrecht Siegwitz a Franz Joseph Mangoldt. K jeho dílům ve Vratislavi patří:

- 1723: socha Jana Nepomuckého u kostela sv. Matěje
- 1732: socha Jana Nepomuckého před kostelem Svatého kříže a sv. Bartoloměje
- 30. léta 18. století socha Jana Nepomuckého ve vratislavské katedrále
- 1723: Mramorová kazatelna ve vratislavské katedrále
- 1727: Sochy sv. Řehoře a Jeronýma ve vratislavské katedrále
- 1723: Epitafy biskupů Gottfreida a Nankera ve vratislavské katedrále
- 1722-1724: Varhaní kryt v kostele sv. Máří Magdalény
- 1743: socha před zámkem ve Vratislavi-Leśnicy“
- 1723-1727: Dekorace mausolea v řeckokatolické Katedrále sv. Vincenta a Jakuba
(Broniewski et al 1967: Zakład narodowy imienia Ossolińskich)

7.5. Karel starší ze Žerotína

Karel starší ze Žerotína byl významným českým politikem, jenž představoval moravský zemský patriotismus a podporoval českobratrskou školu. (2016, dostupné z: www.encyklopedie.brna.cz)

Díky tomu, že se nezúčastnil českého stavovského povstání, nebyl jako nekatolík pronásledován a mohl si ponechat některé své majetky. Jako mnoho jiných exulantů se i Žerotín rozhodl s rodinou v roce 1629 opustit Moravu a přesídlit právě do Polska. A to i přes to, že sám císař mu nabídl zůstat, a dokonce praktikovat svou víru, pod podmínkou, že to bude v soukromí. Jako svůj exil si Žerotín vybral Vratislav, která sice byla součástí habsburských zemí, pobělohorské právní normy se na ni však nestahovaly. Zároveň byla Vratislav položena v taktických vzdálenostech od Žerotínových panství. Mezi roky 1630-1632 tak mezi jeho panstvími a Vratislaví fungovala nepřetržitá doprava zboží. Takto Žerotín vydělával kapitál, kterým následně podporoval Jednotu bratrskou. Kromě finanční podpory, na svých panstvích nabídl pobyt Janu Amosi Komenskému, Jiřímu Erastusovi či Vavřinci Justýnu. Během převozu zboží nechal Žerotín přesunout i svou osobní knihovnu a moravskou část knihovny Jednoty bratrské. Knihovny byly po převozu společně uloženy v Žerotínově domě. Jejich následné rozdělení a katalogizaci pak pravděpodobně provedl sám Jan Amos Komenský. Po smrti Karla staršího Žerotína, zdědil některé majetky jeho vnuk Karel Bruntálský z Vrbna. Ten odkázal knihovnu kostelu a škole Máří Magdalény. Odtud pokračovala dále a nyní je součástí sbírek Univerzitní knihovny, kde dnes tvoří základ oddělení starých tisků. Vratislavské období Žerotína trvalo v období 1629-1636, fyzicky však trávil Karel starší ze Žerotína ve Vratislavi jen tři roky. (Knoz 2003:ATUT)

8. Vratislav a česká literatura

Vratislav v průběhu času svým zajímavým charakterem ovlivňovala některé české spisovatele a čeští spisovatelé naopak ovlivňovali Vratislav. Proto se dodnes ve Vratislavských archívech dá nalézt literatura českého původu a v českých dílech se dá nalézt Vratislav jako místo užívané k inspiraci.

8.1. Zastoupení české barokní literatury ve Vratislavské knihovně

Horáková (2003: ATUT) uvádí, že ve Vratislavské knihovně jsou zastoupena barokní bohemika těchto autorů: Bohuslav Balbín, Felix Kadlinský, Matěj a Jan Tannerovi. Bohuslav Balbín je zastoupen větším počtem děl, jedním z nich je například *Miscellanea*. Od Kadlinského najdeme například spis *Zdoroslavičko* a od Matěje Tannera *Horu olivetskou*.

8.2. Český pohled na Vratislav od 19. století

Město Vratislav se objevuje v některých dílech českých autorů. Ve valné většině jde však o spíše negativní postoj k městu, ačkoliv byla Vratislav několik staletí pod správou České koruny. Způsobilo to převážně to, že české země přešly do rukou Habsburků a město se stalo v průběhu let proněmeckým. Jan Neruda se ve svém fejetonu *Z České koruny „vypadlý drahokam“* o Vratislavi vyjadřuje jako o hrobu českého národa, který je zanícený pro věc německou. Alois Jirásek psal o Vratislavi ve svém nedokončeném dvoudílném románu *Husitský král* velice negativně, vzhledem k odporu Vratislavanů k nástupnictví Jiřího z Poděbrad. K dalším autorům, kteří se o Vratislavi zmiňovali nechvalně patří například: Petr Bezruč, František Směja či Vladimír Macura. Jiný pohled ve svém díle *Vlastnecké putování po Slezsku* zaujal František Sláma. Ten se povznese nad vlastenecké postoje Čechů ke zrádné Vratislavi a psal o ní s nadšením a obdivem. A. C. Nor, který byl součástí české delegace spisovatelů, popsal pobyt ve Vratislavi ve své knize *Cesta do Polska*. Kniha je psaná jako cestopis a vyjadřuje se o humorných zážitcích, kultuře a literatuře z výše zmíněného pobytu. (Urbanec 2003: ATUT)

8.3. Časopis „Michanina“

Tento časopis ve Vratislavi vydával mezi lety 1865-1867 „Českoslovanský spolek Libuša“. Spolek byl oficiálně založen 1. srpna 1864 několika jedinci, pravděpodobně rukavičkáři, toužícími po hovoření mateřskou řečí. Časopis „Michanina“ vznikl pouze pro užití spolku, nikoliv jako čtivo pro širší veřejnost. Vycházel asi dvakrát měsíčně, číslo mělo čtyři strany. Hlavním zdrojem o vzniku spolku je rozsáhlý článek v časopise pod názvem *Stručný přehled dějin českoslovanského spolku „Libuša“ ve Vratislavi*. Z počátku měl spolek asi 12 členů. Po pozastavení činnosti z důvodu prusko-rakouské války v roce 1866 a znovuoobnovení činnosti v roce 1867 se v časopise objevuje pouze osm jmen. Z těchto jmen jsou však pouze dvě osoby zmiňovány jak v období před válkou i po válce. Zároveň je dobře vidět rozdíl ve formě časopisu před a po válce. Před válkou je časopis psán spíše lehkou formou, humorně a satiricky. Ve druhém období sice zůstaly satirické a humorné veršovánky, jinak se však charakter časopisu zcela změnil. Začaly se objevovat populárně-naučné články, což naznačuje, že noví členové přinesli intelektuální rovinu. Z časté obměny jmen se dá vyvodit, že tou dobou jen malá část české komunity byla ve Vratislavi na stálo, pravděpodobně šlo povětšinou o řemeslnické tovaryše, kteří byli ve Vratislavi za prací. Časopis se dodnes zachoval v počtu dvaceti pěti vydaných čísel v archívech vratislavské Univerzitní knihovny, jako další z mnoha důkazů o české přítomnosti ve Vratislavi.

8.4. Román Guvernantka

Janoušek (2003: ATUT) říká, že Vladimír Macura se rozhodl pro netradiční přístup pro psaní historických próz. Podle Macury je tato próza pouhým logickým pokračováním historického výzkumu. Toto například Macura demonstroval při psaní románu *Guvernantka*, jež je zasazen do Vratislavi 19. století a jako postavy využívá F.L. Čelakovského se ženou Annou, J.E. Purkyně, Josefa Jungmanna a další. Román je součástí Macurovy tetralogie, jež je tematicky zasazena do bachovské normalizace. Macura vytvořil databázi, v níž schraňoval údaje věcné, životopisné a místní. Tu pak systematicky používal ke svému psaní. Vzhledem k tomu, že Vratislav pro Macuru tou dobou byla jen německou cizinou, stejným způsobem tvořil i dílo *Guvernantka*. Macura si tak na základě korespondence

Čelakovského, polských průvodců, plánů města, odborných prací apod. vytvořil detailní informační korpus na téma Vratislav a reálných soudobých osob v ní. Vratislav je tak kromě několika malých detailů v knize věrně vyobrazena. Zároveň chtěl Macura do knihy použít své vlastní fotografie, které pořídil při cestě do Vratislavi. Ty se však v knize neobjevují, neboť mu byla na zpáteční cestě odcizena taška i s fotoaparátem.

9. Webové stránky

Existuje několik zajímavých webových stránek, jež se zabývají problematikou české stopy v Polsku či přímo ve Vratislavi a nabízí tak zajímavý přístup k informacím jak pro neznalého Čecha, tak stejně jako Poláka. Tato kapitola popíše několik z nich.

9.1. Květ Evropy

Zakladatelka webu Natálie Raclavská vystudovala brněnskou slavistiku a dále studium pokračovala na Vratislavské Univerzitě. Do Vratislavi se po studiích přestěhovala a začala pracovat jako překladatelka. V roce 2015 se rozhodla založit webovou stránku pod názvem *Květ Evropy*. Tento web slouží jako informační platforma o Vratislavských českých událostech pro Čechy a zájemce o českou kulturu. Zároveň byl založen česko-polský svaz Ano – Tak, který se snaží o větší granty, a tak umožnit větší projekty. Za své zásluhy byla Natálie umístěna na seznam 30 kreativních Vratislavi pro rok 2017. (2016, dostupné z: www.wroclaw.pl)

9.2. Czechofil

Blog *Czechofil.com* byl založen mladým nadšencem pro českou kulturu. Nápad pro tento blog získal v roce 2010 během svého pobytu v Ostravě. Od října roku 2015 blog převzala mladá slečna „Czechofilka“. Blog je určen Polákům s vášní pro českou kulturu. K blogu je zároveň připojen i facebookový profil *Jestem Czechofilem*. Blog ve spolupráci s nakladatelstvím Pascal vydal 3 turistické průvodce pod názvem *Czechy przewodnik praktyczny, Praga a Czechy Północne*. Na blogu jsou samozřejmě zveřejněny i články o Vratislavi, jakožto bývalém českém městě.

9.3. Nepomuki.pl

Tento web se zabývá, jak už název napovídá, českým světcem Janem Nepomuckým, jeho původem, ale hlavně jeho vyobrazeními. Nabízí databázi soch, maleb a dalších děl, zároveň jsou u těchto děl uvedeni autoři a jejich biografie. Popsány jsou artefakty nacházející se na území České republiky a Polska. Tudíž zároveň poskytuje široké spektrum informací o vratislavských

Janech Nepomuckých. Autor stránku tvoří ve volném čase, neboť je fascinován tímto tématem a historií jako takovou. (Dostupné z: www.nepomuki.pl)

Závěr

Cílem mé práce bylo popsat českou historii, zajímavá místa a důležité osobnosti, které jsou nějakým způsobem propojeny s významným historickým slezským městem Vratislav. Město, jež je bývalou součástí České koruny, nabízí mnoho zajímavých prvků, které souvisí s českou kulturou.

Z mého pohledu byl cíl mé práce naplněn, neboť jsem zdokumentovala vše, co jsem si vytyčila v cíli své bakalářské práce.

Když jsem si zvolila toto téma, ani jsem netušila, že česká stopa ve Vratislavi je tak výrazná. Během svého psaní jsem však zjistila, že dnes je již toto město Čechy opomíjeno. Narazila jsem na několik problémů. Hlavním z nich byl zoufalý nedostatek literatury, která by hovořila o české historii Vratislavi. Nejedná se však jen o literaturu českou, nýbrž i o literaturu polskou. Mnoho mých zdrojů tak pocházelo z období mezi rokem 1970 a 2000. Díky tomu, že pocházím z Českého Těšína, jsem měla možnost navštívit českou knihovnu i knihovnu v Cieszynie. Navíc jsem využila i zdrojů olomoucké Vědecké knihovny a knihovny Zbrojnice, ale ani to mi nezajistilo dostatek informací na dané téma. Některé tyto zdroje, když už hovořily o něčem, co se dotýkalo české historie, informace byly okrajové nebo český faktor zapomněly zmínit úplně. Po porovnání několika zdrojů mi tedy došlo, že to není chyba, ale v mnoha ohledech snaha přepsat multikulturní historii Vratislavi na historii čistě polskou. Což potvrzují slova knihy 500 zagadek o Wrocławiu z roku 1971, která říká: „Piastovská Vratislav má při nejmenším deset staletí. Vládli jí Piastovci, Lucemburkové, Habsburkové, Hohenzollernové, Poláci a Češi, Rakušané a Němci, leč vratislavský lid byl vždy věrný duchu praotců, proud polskosti vždy bojoval se záplavou germanizace.“ (Szumski 1971: Wiedza Powszechnia, 14)

Psaní této práce mi pomohlo nahlédnout do různých historických událostí a faktů, které jsem neznala. Například mne překvapilo, že Vratislav byla pro České království druhým nejvýznamnějším městem a oblíbeným místem Karla IV. a přesto si město zachovalo svou totožnost, mnohdy se nepodvolilo politickému vlivu Čech a že Praha jej nebrala jako konkurenci.

Vratislav jsem měla možnost i osobně navštívit a toto město mi absolutně učarovalo. Právě vzájemné proplétání několika kultur z tohoto města dělá tak specifické a atraktivní místo. Dokonce jsem se i na nadcházejících magisterských studiích rozhodla absolvovat program Erasmus+ právě v tomto městě.

Bibliografie:

BRONIEWSKI, Tadeusz a Mieczysław ZLAT. *Sztuka Wrocławia: Praca zbiorowa pod red. Tadeusza Broniewskiego i Mieczysława i Mieczysława Złata. Autorzy: Tadeusz Broniewski [et al.]*. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1967.

CZERWIŃSKI, Janusz. *Wrocław: jego dzieje i kultura*. Warszawa: Arkady, 1978.

DAVIES, Norman a Roger MOORHOUSE. *Mikrokosmos: portrét jednoho středoevropského města*. Přeložil Petruška ŠUSTROVÁ. Praha: BB/art, 2006. ISBN 80-7341-799-5.

CHYBALSKA, Małgorzata, Katarzyna DYMALSKA, Dorota KEHL, Małgorzata LIPSKA a Tetyana NOVOSAD. *Parki i ogrody Wrocławia*. Wrocław: Oficyna Wydawnicza ATUT, 2009. ISBN 978-83-7432-539-4.

KACZOROWSKI, Bartłomiej. *The monuments of Polish architecture*. Warszawa: WSiP, 1998. ISBN 8302071307.

LAMPARSKA, Joanna, Stanisław KRYCIŃSKI, Krystyna MALIK a Jarosław SAWICKI. *Dolnośląskie przewodnik+atlas*. Varšava: Demart, 2014. ISBN 978-83-7427-733-4.

LEJMAN, Beata, Cyprian SKAŁA a Jarosław SAWICKI. *Miasta dla ciekawych Wrocław*. Varšava: Hachette Livre Polska sp. z o.o., 2006. ISBN 978-83-7184-546-8.

MALICKI, Jarosław a Zofia TARAJŁO-LIPOWSKA. *Wrocław w Czechach, Czesi we Wrocławiu: literatura, język, kultura*. Wrocław: Uniwersytet Wrocławski, 2003. ISBN 8389247615.

MIERZECKA, Janina. *Wrocław stary i nowy, 187-1967*. [Wyd. 1.]. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1967.

PACIORKIEWICZ, Piotr, Ewa CHWAŁKO, Cyprian SKAŁA a Jarosław SAWICKI. *Wrocław przewodnik kieszonkowy*. Bielsko-Biała: Pascal, 2006. ISBN 83-7304-459-0.

POLSKA nawigator turystyczny. 7. wydání. Varšava: CARTA BLANCA Sp. z o.o., 2012. ISBN 978-83-7705-186-3.

Polska podróże z historią. Varšava: CARTA BLANCA Sp. z o.o., 2008. ISBN 978-83-60997-69-1.

Polska według internautów. Kraków: Bezdroża, 2009. ISBN 978-83-7661-037-5.

SZUMSKI, Tadeusz. [from old catalog]. *500 zagadek o Wrocławiu.* [Wyd. 1.].
Warszawa: Wiedza Powszechna, 1971.

Jiné zdroje:

[online]. Dostupné z: <http://kralovskedilo.ktf.cuni.cz/lokality/Vratislav-%E2%80%93-Kostel-svDoroty%2C-Vaclava-a-Stanislava-pri-klastere-augustinianu-eremitu>

[online]. Dostupné z: <http://www.gazetawroclawska.pl/we-wroclawiu-bedziemy-mieli-rondo-im-vaclava-havla/ar/502571>

[online]. Dostupné z: <http://www.zwpw.com.pl/2015/11/restauracja-ceska-wrocaw.html>

[90. České stopy ve Vratislavi \(Polska - Czeskie ślady we Wrocławiu\) – Objektiv – Cesty a památky. Cesty a památky \[online\]. Dostupné z: https://www.cestyapamatky.cz/objektiv/90-ceske-stop-y-ve-vratislavi-polska-czeskie-lady-we-wroc-awiu](https://www.cestyapamatky.cz/objektiv/90-ceske-stop-y-ve-vratislavi-polska-czeskie-lady-we-wroc-awiu)

[Czeski Wrocław – CZECHOFIL. CZECHOFIL – NAJLEPSZY BLOG O CZECHACH \[online\]. Copyright © Czechofil 2010 \[cit. 23.04.2019\]. Dostupné z: https://czechofil.com/2012/06/17/czeski-wroclaw/](https://czechofil.com/2012/06/17/czeski-wroclaw/)

[Dawny klasztor Klarysek we Wrocławiu - Fluidi. Fluidi - serwis promujący regiony \[online\]. Dostupné z: http://www.fluidi.pl/o,3139/Dawny_klasztor_Klarysek_we_Wroclawiu/?zn=0&tab=2](http://www.fluidi.pl/o,3139/Dawny_klasztor_Klarysek_we_Wroclawiu/?zn=0&tab=2)

[Drewniany kościółek w parku Szczytnickim po remoncie | www.wroclaw.pl. Wrocław - Miasto Spotkań. Oficjalny portal internetowy Wrocławia | www.wroclaw.pl \[online\]. Dostupné z: https://www.wroclaw.pl/kosciolek-sw-jana-napomucena-w-parku-szczytnickim-przestrzen-kultury-juz-otwarta\)](https://www.wroclaw.pl/kosciolek-sw-jana-napomucena-w-parku-szczytnickim-przestrzen-kultury-juz-otwarta)

[Drewniany kościółek w parku Szczytnickim po remoncie | www.wroclaw.pl. Wrocław - Miasto Spotkań. Oficjalny portal internetowy Wrocławia | www.wroclaw.pl \[online\]. Dostupné z: https://www.wroclaw.pl/kosciolek-sw-jana-napomucena-w-parku-szczytnickim-przestrzen-kultury-juz-otwarta](https://www.wroclaw.pl/kosciolek-sw-jana-napomucena-w-parku-szczytnickim-przestrzen-kultury-juz-otwarta)

[European Development Corridor III "Via Regia" | EU projects database | Interreg and ENI CBC projects and partners. Keep | EU projects database | Interreg and ENI CBC projects and partners \[online\]. Dostupné z: https://www.keep.eu/project/169/european-development-corridor-iii-via-regia](https://www.keep.eu/project/169/european-development-corridor-iii-via-regia)

Jaroslav Vonka - polska-org.pl. Polska na fotografii - polska-org.pl [online]. Dostupné z: https://polska-org.pl/6499789,Jaroslav_Vonka.html

Karel starší ze Žerotína. [online]. Dostupné z: https://encyklopedie.brna.cz/home-mmh/?acc=profil_osobnosti&load=464

Květ Evropy, or Wrocław guide from Czech Republic | www.wroclaw.pl. Wrocław - Miasto Spotkań. Oficjalny portal internetowy Wrocławia | www.wroclaw.pl [online]. Dostupné z: <https://www.wroclaw.pl/en/kvet-evropy-or-wroclaw-guide-from-czech-republic>

Natálie Raclavská . Wrocław - Miasto Spotkań. Oficjalny portal internetowy Wrocławia | www.wroclaw.pl [online]. Dostupné z: <https://www.wroclaw.pl/30-kreatywnych-wroclawia/2017/natalia-raclavska.html>

Nepomuki [online]. Dostupné z: <http://www.nepomuki.pl/nepomuk/dslask-wroclaw>

Nepomuki. Nepomuki [online]. Dostupné z: <http://nepomuki.pl/>

Portal Radia Wrocław - Radio Wrocław [online]. Dostupné z: <http://www.radiowroclaw.pl/articles/view/41168/Jaroslav-Vonka-wkul-sie-w-historie-Wroclawia#>

reportáž Objektív 16.7.2017, In: Youtube[online]. 16.7.2017 [cit 2019-04-19]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=mF_GM7I3cww&feature=youtu.be. Kanál uživatele: Cesty a Památky.

Stoisko Czeski Świat | Cuda Niewidy – subtelna fotografia artystyczna. Dobry fotograf Wrocław | Cuda Niewidy – subtelna fotografia artystyczna [online]. Dostupné z: <http://cudaniewidy.pl/sesje-zdjeciowe/stoisko-czeski-swiat/>

VIA REGIA - Cultural Route of the Council of Europe. VIA REGIA - Kulturroute des Europarates [online]. Copyright © VIA REGIA 2008 [cit. 23.04.2019]. Dostupné z: <https://www.via-regia.org/eng/>

ŽIVOTOPISY SVATÝCH. ŽIVOTOPISY SVATÝCH [online]. Copyright © Životopisy zpracoval Jan Chlumský [cit. 23.04.2019]. Dostupné z: <http://catholica.cz/?id=1296>

Resumé

Zdecydowałam się napisać swoją pracę na temat Wrocławia: miasta, który w swej przeszłości niejedno nosił imię oraz znajdował się także pod czeskim panowaniem. Pomimo bogatej historii Czech, to piękne miasto jest mało rozpowszechnione w świadomości czeskiej. Swoją pracę podzieliłam na kilka rozdziałów. Rozdział I „*Początki miasta*” przedstawia pierwszych osadników terytorium i czynniki, które spowodowały powstanie miasta.

W II rozdziale, pod tytułem „*Wrocław trzech państw*” opisuję wpływy władzy na tym terenie. W rozdziale III, zatytułowanym „*Czeski Wrocław w latach 1327-1526*” zajmuję się władcami, którzy rządili Królestwem Czeskim w latach 1327-1526, kiedy Śląsk należał do Korony Czeskiej. Wrocław był miastem dość konfliktowym w tym okresie, ponieważ był bardzo ważny dla niektórych czeskich władców. Można powiedzieć, że Wrocław dorównywał Pradze, a pomimo tego miasto nie obawiało się wyrazić swój sprzeciw i aktywnie wypowiedzieć się przeciwko niektórym władcom. W IV rozdziale „*Pozostałości historii czeskiej*”, przedstawiam naukowe dowody na istnienie obecności Czech w mieście, niezależnie od tego, czy jest to architektura jako przedstawiciel „starego” czy restauracje jako przedstawiciel „nowego”. Te elementy są pięknym przykładem dzisiejszej już zaniedbanej historii. Kolejny rozdział poświęciłam edukacji we Wrocławiu, ponieważ w pewnym sensie jest również ściśle związana z Czechami. Rozdział „*Czeskie osobowości we Wrocławiu*”, jak już sama nazwa wskazuje, opisuje kilka czeskich postaci, które pozostawiły po sobie ślad podczas swojej działalności w tym śląskim mieście. Ponadto skupiam się na literaturze, ponieważ zmiana charakteru miasta oraz wpływy władzy zmieniły pogląd Czechów na ten teren. W ostatnim rozdziale opisuję kilka ciekawych stron internetowych, które zajmują się czeskim dziedzictwem na ziemiach polskich i celebują naszą kulturę. Ze względu na zmieniający się sposób wyszukiwania informacji, właśnie dostęp do tych stron jest bardzo ważny, żeby zapoznać się z historią a zarazem jest świetnym sposobem na osiągnięcie tego i przybliżenie miasta czeskim sąsiadom.